

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9344

Tarih : 29.11.2024

20055

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya* tarafından Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

4 Kasım 2016'da HDP'li siyasetçilere yönelik gerçekleştirilen siyasi darbenin yıl dönümünde, İçişleri Bakanlığı'nın talimatıyla halkın iradesiyle seçilmiş olan DEM Partili Mardin Büyükşehir Belediyesi, Batman ve Halfeti belediyelerine kayyım atanmıştır. Türkiye genelinde en yüksek oy oranlarından birine sahip olan ve oyların yüzde 64,52'sini alan Batman Belediye Başkanı Gülistan Sönük, Mardin'de yüzde 57,4 oy oranıyla seçilen belediye eş başkanları Ahmet Türk ve Devrim Demir, Urfa'nın Halfeti ilçesinde yüzde 39,45 oyla seçilen belediye eş başkanları Mehmet Karayılan ve Saniye Bayram, haklarındaki çeşitli soruşturmalar gerekçe gösterilerek görevlerinden alınmış ve yerlerine kayyım atanmıştır. Bu durum, Anayasa'nın güvence altına aldığı seçme ve seçilme hakkına, evrensel insan haklarına ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırı bir uygulamadır.

Sabahın erken saatlerinde gerçekleşen bu hukuksuz kayyım atamaları, demokratik protesto hakkını kullanan halk tarafından barışçıl yürüyüşler, basın açıklamaları ve protestolarla karşılanmıştır. Bu kapsamda, başta kayyım atanan kentler olmak üzere birçok il ve ilçede sivil toplum örgütleri, demokratik kurumlar ve barolarla birlikte Kürt halkı ve Türkiye halkları, en temel demokratik haklarından biri olan ifade ve protesto hakkını kullanmıştır. Ancak, bu meşru ve barışçıl eylemler, aralarında kadınlar, çocuklar, milletvekilleri, gazeteciler ve avukatların da bulunduğu yurttaşlara yönelik orantısız polis müdahalesiyle bastırılmaya çalışılmıştır. Özellikle Batman'da kolluk kuvvetleri, demokratik gösteri hakkını barışçıl bir biçimde kullanan vatandaşlara karşı yoğun şekilde gaz bombası, tazyikli su, plastik mermi, çöp ve kalkanlarla müdahale etmiş; onlarca yurttaş darp edilerek yerlerde sürüklenmiş ve gözaltına alınmıştır.

Ayrıca gazetecilerin görevlerini yaparken maruz kaldığı insanlık dışı muamele kamu vicdanını derinden yaralamıştır. Jinnews muhabiri Pelşin Çetinkaya ve Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı Veysi Akören, gazeteci olduklarını belirtmelerine rağmen, şiddet uygulanarak gözaltına alınmışlardır. Bu olaylar sırasında kaydedilen görüntüler, ülkemizde basın özgürlüğünün ihlali ve ifade özgürlüğüne yönelik baskının açık bir göstergesi olmuştur. Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. ve 11. maddeleri, ifade özgürlüğü ve barışçıl toplanma hakkını koruma altına alırken; Anayasa'nın 34. maddesi, vatandaşlara bu hakların özgürce kullanımını güvence altına almaktadır. İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan kayyım

atamaları sonrası, vatandaşların en temel demokratik haklarına yönelik gerçekleştirilen bu polis müdahalesi, hukuk devleti ilkesine ve insan haklarıyla bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Kamuoyunda ciddi infiale yol açan kolluk güçlerinin aşırı şiddet kullanımı, bakanlığınızın doğrudan talimatıyla mı gerçekleştirilmiştir?
- 2- Batman'da demokratik haklarını barışçıl bir şekilde kullanan yurttaşlara yönelik polis şiddeti konusunda, İçişleri Bakanlığı olarak bir soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?
- 3- 4 Kasım 2024 tarihinden itibaren kayyım uygulamalarını protesto ettikleri gerekçesiyle kaç kişi gözaltına alınmıştır? Bu gözaltıların il bazında dağılımı nasıldır?
- 4- Hâlihazırda gözaltında olan ve tutuklanan kişi sayısı nedir? Bu kişilerin gözaltında tutulma koşullarına ilişkin bir denetim yapılmakta mıdır?
- 5- Kayyım atamalarının, 4 Kasım siyasi darbesinin yıldönümünde yapılmasının özel bir anlamı var mıdır? Bu uygulamalarla Kürt halkına yönelik sembolik bir mesaj mı verilmektedir?
- 6- Batman'da protestocu yurttaşları apartman veya dükkân gibi yerlerde sıkıştırarak darp eden sivil kıyafetli, şapkalı polislerin kimlikleri tespit edilmiş midir? Bu kişiler hakkında idari ve adli işlemlerin başlatılması için bir çalışmanız olacak mı?
- 7- Gazeteci olduklarını defalarca söylemelerine rağmen Jinnews muhabiri Pelşin Çetinkaya ve Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı Veysi Akören neden işkenceyle gözaltına alınmıştır? Halkın haber alma hakkına ve basın özgürlüğüne yönelik bu girişimin sorumluları tespit edilecek midir?
- 8- Batman'da yaşanan polis şiddetinde rolü olan kaç kişi şu ana kadar açığa alınmış ya da haklarında soruşturma başlatılmıştır?
- 9- Kayyım protestolarının gerçekleştiği kentlerinde yaşanan polis şiddetinin son bulması, suç işleyen görevlilerin gereken cezaları almaları için üzerinize düşen sorumluluğu yerine getirecek misiniz?
- 10- Mardin, Batman, Şanlıurfa, Şırnak ve Diyarbakır'da kayyım atamaları sonrası getirilen gösteri ve yürüyüş yasakları, anayasal hakların ihlali değil midir? Bu illerde yurttaşlar demokratik taleplerini nasıl ifade edecekler?
- 11- Protestoların gerçekleştiği kentlerde yolların kapatılması, TOMA'larla abluka oluşturulması ve yurttaşların bir araya gelmesinin engellenmesinin hukuki dayanağı nedir? Bu uygulamalar, ulusal ve uluslararası hukuk normlarıyla uyumlu mudur?